

VIZURA

BROJ 77

INFORMATIVNI LETAK DRŽAVNE GEODETSKE UPRAVE

STUDENI 2013

Sadržaj

DGU u EU parlamentu

Objavljeni Registar subjekata i Registar izvora prostornih podataka NIPP-a

Katastarska izmjera na području Rakovice

130 godina katastarskog ureda u Splitu

Državna geodetska uprava u EU parlamentu

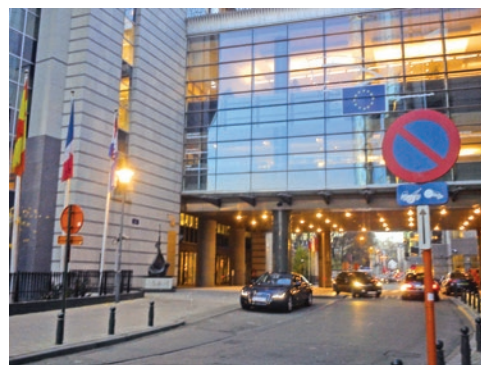
Od 3. do 5. 12. 2013. u organizaciji EuroGeographics održana je promocija European Location Framework (ELF) projekta pod nazivom Map for the future. ELF projekt ima zadatak uspostaviti europsku infrastrukturu prostornih podataka koja bi trebala biti bazirana na podacima kartografskih agencija Europe, a sve u cilju bolje operabilnosti prostornih podataka te racionalizacije troškova.

Državnoj geodetskoj upravi Republike Hrvatske, kao novoj članici Europske unije pripala je izuzetna čast da prezentira stanje svojih resursa s naglaskom na risk management, e – katastar, kartografiju u kriznim situacijama. Događaj se odvijao u holu EU parlamenta.

Zadatak predstavnika svake zemlje, pa tako i hrvatskog predstavnika, bio je razgovarati i po potrebi prezentirati i odgovarati na pitanja u svezi prostornih podataka u svojoj zemlji. Na štandu DGU bila je uključena prezentacija te su zainteresirani mogli uzeti brošure i topografske karte s područja RH.

U centralnom dijelu prezentacijskog područja bila je postavljena podna karta koja je obuhvaćala sve zemlje koje sudjeluju u EG projektima. Od brojnih zainteresiranih koji su posjetili naš štand istaknuo bi zastupnike parlamenta iz Slovačke, Češke i Mađarske.

Igor Vilus

Objavljeni Registar subjekata i Registar izvora prostornih podataka NIPP-a

Na stranicama NIPP-a (www.nipp.hr) objavljeni su Registar subjekata NIPP-a i Registar izvora prostornih podataka NIPP-a. Sukladno Zakonu o NIPP-u (NN 56/2013) Nacionalna kontaktna točka uspostavlja i održava Registar subjekata i Registar izvora prostornih podataka NIPP-a. Radna skupina za prostorne podatke izradila je predloške navedenih registara koji su usvojeni na sjednici Vijeća NIPP-a u rujnu 2013. (verzija 1.0). Nakon prikupljenih informacija od strane subjekata NIPP-a Nacionalna kontaktna točka izradila je i 2.12.2013. objavila prvu verziju registara NIPP-a. Navedeni registri dokumenti su koji će biti sustavno ažurirani i dopunjivani. Već sada postoji određeni broj potencijalnih subjekata NIPP-a koji će

sa svojim izvorima prostornih podataka ući u navedene registre kao treća strana, nakon suglasnosti Vijeća NIPP-a. Uspostavom i objavom ovih registara po prvi put na jednom mjestu pružena je informacija o raspoloživosti i dostupnosti prostornih podataka u Republici Hrvatskoj, što je jedan od značajnih koraka u razvoju NIPP-a te uključivanju u europsku infrastrukturu prostornih podataka.

Registar subjekata čine podaci o subjektu NIPP-a: jedinstvena oznaka subjekta NIPP-a, naziv subjekta i OIB, kontakt podaci, naziv izvora prostornih podataka u nadležnosti subjekta i jedinstvena oznaka izvora prostornih podataka (prema Registru izvora prostornih podataka), datum kada je postao subjektom NIPP-a. Jedinstvenu

oznaku subjektima dodjeljuje Nacionalna kontaktna točka.

Registar izvora prostornih podataka NIPP-a čine: jedinstvena oznaka izvora prostornih podataka, naziv izvora prostornih podataka, sažetak, vrsta izvora, format podataka, adresa, naziv i OIB subjekta NIPP (sukladno Registru subjekata NIPP-a), NIPP tema sukladno čl. 9. Zakona o NIPP-u, geografski obuhvat izvora, ograničenje pristupa i korištenja, datum uključivanja izvora u NIPP, upareni izvor. Jedinstvenu oznaku izvora prostornih podataka dodjeljuje Nacionalna kontaktna točka.

Objavljene Registre možete pronaći u Dokumentima na službenim stranicama NIPP-a (www.nipp.hr). Za sva pitanja dostupni smo na infonipp@dgu.hr.

Ljerka Marić

Početak radova na katastarskoj izmjeri na području Općine Rakovica

Dana 5.12.2013., postavljanjem informacijskih ploča o radilištu, obilježen je službeni početak radova na katastarskoj izmjeri na području Općine Rakovica, koja obuhvaća dijelove k.o. Rakovica, k.o. Drežnik i k.o. Sadilovac u ukupnoj površini od cca 3136 ha i predstavlja nastavak sustavnog pristupa Državne geodetske uprave u rješavanju problematike registracije nekretnina u Republici Hrvatskoj koji se provodi gotovo više od 12 godina.

Područje na kojem se provodi izmjera pretpjelo je tokom ratnih zbivanja velika razaranja uslijed kojih su mnogi objekti u cijelosti ili djelomično uništeni. Te činjenice, kao i uspješno provedena obnova te značaj ovog kraja kao servisnog područja za NP Plitvička Jezera su temeljni razlozi da je od strane Općine Rakovica predložen, a od Državne geodetske uprave prihvaćen projekt nove katastarske izmjere.

Ovim projektom ostvaruju se dva osnovna cilja koja Državna geodetska uprava ima u okviru svojih zadaća i nadležnosti, a to su uspostava točne, pouzdane i ažurne katastarske evidencije zasnovane na stvarnom stanju i usklađene sa zemljišnom knjigom u cilju uspostave pravne sigurnosti vlasništva i prometa nad nekretninama, dok se drugi, ne manje važan cilj, odnosi na izradu točnih, ažurnih i pouzdanih službenih podloga za učinkovito upravljanje prostorom Općine Rakovica i Republike Hrvatske.

Obavljanje radova na ovoj katastarskoj izmjeri povjereno je tvrtki Geoprojekt d.d. iz Zagreba, a financijska sredstva osigu-

ravaju Općina Rakovica u iznosu od 65% i Državna geodetska uprava u iznosu od 35%, a radovi moraju biti izvedeni u roku od 2 godine. Radove su prigodnim rječima otvorili zamjenica ravnatelja mr. sc. Blaženka Mičević i načelnik Općine Rakovica Franjo Franjković. U nastavku o značenju ovog projekta za građane i općinu Rakovica u razgovor su se uključili i predsjednik Općinskog suda Karlovac, Tomislav Maras, dipl. iur., pročelnik PUK-a Marinko Bosiljevac, dipl. ing., direktor tvrtke Geoprojekt d.d. Ivan Vojnović, dip. ing. i voditelj Službe katastarskih izmjera Antonio Šuštić, dipl.ing..

Marinko Bosiljevac

Nova strategija Sustava digitalnog arhiva za Državnu geodetsku upravu

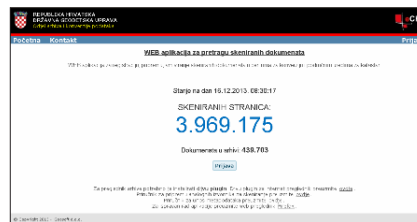
Na 9. sastanku Povjerenstva za digitalni arhiv održanom 13.11.2013. godine u Vinkovcima usvojena je nova Strategija Sustava digitalnog arhiva (SDA) za Državnu geodetsku upravu (DGU).

Pet godina nakon što je izrađena prva Strategija digitalnog arhiva za DGU ukazala se potreba za izradom nove Strategije SDA koja će obuhvaćati dosadašnji i budući razvoj SDA.

U dijelu Strategije koji se odnosi na dosadašnji razvoj SDA, dan je pregled do sada izvršenih zadataka, načini na koji su izvršeni, odnosno do kojeg stupnja su pojedini zadaci izvršeni.

Vežano za budući razvoj SDA definirani su novi zadaci i ciljevi proistekli na temelju iskustva do sada postignutih rezultata, ali i novih potreba nastalih zbog razvoja drugih sustava i zahtjeva za korištenjem određenih podataka SDA, kao i potrebe da se isprave nedostaci prve Strategije, a vežano za rješavanje pojedinih pitanja za koja se u proteklom vremenu utvrdilo da su bitni za realizaciju SDA.

Nova Strategija SDA je rezultat višegodišnjeg rada na kreiranju sustava koji će omogućiti konverziju dokumenata postojećih arhiva Državne

geodetske uprave, brzi pristup podacima digitalnog arhiva kroz aplikaciju eCKP te implementaciju novih digitalnih dokumenata nastalih u poslovnim procesima u jedinstveni Sustav digitalnog arhiva DGU-a.

Obzirom da se arhivi Državne geodetske uprave često koriste u postupku rada prilikom izdavanja različitih uvjerenja, ažuriranja i uknjižbe promjena na zemljištu digitalni arhiv neće samo sačuvati arhive, nego će i omogućiti brži pristup potrebnim podacima i olakšati korištenje ovih

vrijednih dokumenata. Koliko znači imati skeniran samo dio dokumentacije arhivske građe uz mogućnost pregleda iste kroz aplikaciju eCKP bez odlaska u arhive mogu reći službenici katastarskih ureda čiji se dokumenti arhivske građe kriju unutar 439 703 skenirana dokumenta digitalnog arhiva.

U prvom dijelu sastanka članovi Povjerenstva diskutirali su i o ostaloj problematici: izradi prijedloga plana skeniranja za naredni period, uvođenju novih operatera u proces skeniranja i organizaciji rada, slijedećim prioritetnim zadacima Povjerenstva na realizaciji SDA, prijedlozima nastavnih zadataka koji proizlaze iz nove Strategije, itd. U drugom dijelu sastanka članovi Povjerenstva obišli su novoizgrađenu zgradu Centra za konverziju podataka koja će se staviti u funkciju početkom 2014. godine. Ljiljana Štefulić

Drago Butorac: 130 godina katastarskog ureda u Splitu

Desetljećima se riječ katastar u dalmatinskom puku vezala uz čestice - »particel«, mape, domeštra ili dometra, meju, katastarski prihod, porez i austrijskog cara Franju Josipa I. Katastar je bio »zakon« za dalmatinski puk i samo je sud mogao odlučiti drugačije.

A onda su se 50-ih godina prošlog stoljeća zaredale nove katastarske izmjere, pa su se do kraja 80-ih godina katastarski premjerila skoro sva gradska područja na priobalju, kao Split, Solin, Kaštela, Imotski, Sinj i drugi, a kako su novi katastarski planovi tehnički bili puno precizniji, sve su više katastarski podaci počeli služiti u svrhu prostornog planiranja, upravljanja prostorom i donošenja odluka od važnosti za komunalnu infrastrukturu i izgradnju uopće.

Informatizacijom katastra, koja je u RH dovršena, omogućeno je definitivno i učinkovito sređivanje brojnih pitanja imovinsko-pravne naravi, kao i adresa građana što je od važnosti za sređivanje popisa birača i popis stanovništva. Zapravo,

teško je naći neku aktivnost u prostoru koja nije na neki način povezana s katastrom, bilo da je riječ o poljoprivredi, prometu, izgradnji, gospodarenju šumama i vodama, pomorskom dobru, rudnom bogatstvu i dr. Primjerice, podsjetimo se, nedavna nezaobilazna aktivnost katastarske službe, kad je riječ o sređivanju prostora, bila je legalizacija bespravno sagrađenih objekata. Preko 700 tisuća zahtjeva su u okviru svoje nadležnosti obradili katastarski uredi širom RH, što je sve učinjeno bez neke velike pompe, skoro neprimjetno, no uz veliko zalaganje katastarskih službenika.

Kada je riječ o katastarskom uredu u Splitu, treba se zapitati koliko su grad Split i njegovi građani uopće upoznati što sve taj ured čini i pruža svojim klijentima - sugrađanima, ali i brojnim drugim subjektima, kao i kako i kada je uopće nastao taj ured. Na ta i neka druga pitanja odgovorio nam je pročelnik Područnog ureda za katastar Split, diplomirani inženjer geodezije Drago Butorac.

Ove godine Katastarski ured u Splitu obilježava impresivnih 130 godina rada. Kako je i kada zapravo uspostavljen Katastarski ured u Splitu?

- Svakako da 130 godina, naglašavam, neprekidnog rada, dakle i za vrijeme Prvog i za vrijeme Drugog svjetskog rata, ali i Domovinskog rata, bilo koje institucije, a u ovom slučaju katastarskog ureda u Splitu, uz arhivu svih postupanja unatrag 130 godina, zavrijeđuje dužno poštovanje upućeno i svim onim prethodnim generacijama katastarskih službenika koji su uspjeli sačuvati za buduće generacije brojne izvorne katastarske dokumente, mape i skice nastale tijekom 19. i 20. stoljeća.

Što je prethodilo uspostavi katastarskog ureda u Splitu u tadašnjoj Dalmaciji?

- Dalmacija dolazi pod upravnu vlast austrijske carevine 1797. godine, koja je na par godina, 1806. -1813., prekinuta francuskom okupacijom, da bi Ukazom austrijskog cara 1817. godine započela izrada prvog stabilnog katastra za cijelu austrijsku carevinu. Bez dvojbe, radilo se za ono vrijeme o nevjerojatnoj zamisli, s financijskog, tehničkog i vremenskog aspekta. Zasiurno je jedan o važnih motiva austrijskog dvora bila i vojna komponenta istovremenog premjeravanja područja Dalmacije za potrebe izrade vojnih zemljoviđa. Kao što znamo, premjeravanje ili izmjeru zemljišta vrše geodeti, a zadaća geodezije, u najširem smislu je da premjeravanjem zemlje stvara planove i karte. Ovi su geodeti - Austrijanci, Talijani, Hrvati, Česi... uz pomoć lokalnog stanovništva u nepunih 16 godina izmjerili preko 2,3 milijuna čestica koje su prikazane na 6725 katastarskih mapa. Detaljno snimanje terena izvršeno je metodom tzv. geodetskog stola.

Dalmacija, u čijem je sastavu bila i Boka Kotorska, bila je podijeljena i omeđena u 744 katastarsko-poreznih općina. S prekidima, sama izmjera zemljišta Dalmacije trajala je do 1839. godine, da bi, uz dopunska mjerenja, zatim izradu katastarskih operata za svaku katastarsku općinu s opisnim podacima za svaku katastarsku česticu, te konačno bonitiranje - procjenu kvalitete obradivosti čestica, do kraja 1845. godine bila završena prva katastarska izmjera Dalmacije. Teško je shvatljivo da je sve to napravljeno u ondašnjim uvjetima i za današnje pojmove, primitivnim mjer-

nim alatima i da, i dandanas, tada izrađene mape i operate, sada digitalizirane, koristimo u svakodnevnom radu za preko 80% područja Dalmacije.

Svakako treba pripomenuti da su katastarske mape austrijske izmjere, osim likovne privlačnosti, bile izrađene u neobičnom mjerilu 1:2880, dok su katastarski planovi iz novijeg doba uglavnom izrađeni u mjerilu 1:1000, što je tehnički pogodno brojnim korisnicima. Mjerilo 1:2880 proizašlo je temeljem odredbe Središnje direkcije za katastar da 1 bečki palac na mapi predstavlja 40 hvati u naravi. Kako se hvat dijelio na 6 stopa, a svaka stopa na 12 palaca, to je proizašlo da 1 palac na mapi predstavlja 2880 palaca u naravi. Zanimljivo je da je to mjerilo zapravo bilo nametnuto Središnjoj direkciji od strane austrijskih državnih tiskara koje su ga uvjetovale formatom papira na kojima se litografskim postupkom tiskala katastarska mapa.

Za cijelu austrougarsku monarhiju mjerilo katastarskih mapa bilo je 1:2880, osim za zadarsko okružje, odnosno sjeverozapadnu Dalmaciju, gdje je uspostavljeno mjerilo 1:2904,17...

Ovo neobično mjerilo nastalo je zbog greške pri geodetskim radovima visoke točnosti - triangulaciji, koji prethode detaljnom snimanju terena. Naime, tijekom austrijske triangulacije, istovremeno su Talijani, bez znanja austrijskih kolega, za svoja hidrografska opažanja nedaleko od austrijske piramide na otoku Lošinju postavili svoju pramidu sa signalom. Vršeći triangulacijska opažanja sa kopna, austrijski časnik, kapetan Hahn uvizirao je nehotice talijanski signal umjesto austrijskog i time narušio izračun osnovice Rab - Lošinj čime je nastala nepopravljiva pogreška u daljnjim triangulacijskim radovima. Greška je uočena kad je već bilo dovršeno detaljno snimanje terena zadarskog okružja, pa je preostalo ili prilagoditi mjerilo pogrešci ili ponoviti triangulaciju i sve ponovno snimiti. Kao praktični ljudi austrijanci su se odlučili za ovo prvo, odn. izračunali su odgovarajuće mjerilo, a ono je 1:2904,17... Kapetan Hahn, koji je do svoje prerane smrti smatran krivcem za ovu pogrešku, rehabilitiran je nakon uporne borbe svoje udovice.

Cijeli intervju možete pročitati na portalu Dalmacija News (www.dalmacijanews.com)

5. NIPP radionica

5. NIPP radionica održana je 25.11.2013. u prostorijama Ministarstva uprave u Zagrebu. Na radionici je prisustvovalo 34 subjekta Nacionalne infrastrukture prostornih podataka (NIPP).

Na početku radionice održano je gostujuće predavanje pod naslovom „Prilagodba prostornih podataka zahtjevima INSPIRE-a“ koje je održao g. Dragan Divjak. U predavanju je dan pregled načina na koji se modeli podataka usklađuju s INSPIRE-om, a kroz praktične primjere je približena problematika subjektima. Predstavljani su prikupljeni podaci Registra subjekata NIPP-a i Registra prostornih podataka NIPP-a. Predstavljani su podaci svakog evidentiranog subjekta u Registru subjekata NIPP-a. Subjektima

je predstavljen sadržaj Registra izvora prostornih podataka NIPP-a. Sve eventualne primjedbe na podatke u Registrima subjekti su imali mogućnost dati i na samoj radionici. Prodiskutirane su nedoumice i problemi oko definiranja subjekata i izvora.

Sljedeća glavna tema radionice bili su metapodaci NIPP-a. Na mrežnim stranicama NIPP-a (<http://www.nipp.hr>) je objavljena Specifikacija metapodataka NIPP-a (v. 2.0) na hrvatskom i engleskom jeziku. Predstavljene su nove mrežne stranice Metapodaci NIPP-a koje služe kao pomoć prilikom

dokumentiranja metapodataka. Ove mrežne stranice omogućuju subjektima NIPP-a da se upoznaju s detaljima oko prikupljanja svakog elementa metapodataka s popratnim objašnjenjima i primjerima. Radionica je, kao i prethodna, bila praktičnog karaktera gdje su se sa subjektima NIPP-a rješavali praktični problemi s kojima se susreću u radu. Kao i na ranijim radionicama NIPP-a razvijala se zanimljiva diskusija na pojedine teme koje su inicirali subjekti NIPP-a.

Željko Hećimović,
Petra Sajko Hlušička